

Briselē, 23.9.2020.
COM(2020) 578 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par ES makroreģionālo stratēģiju īstenošanu

{SWD(2020) 186 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par ES makroreģionālo stratēģiju īstenošanu

1. IEVADS

ES makroreģionālās stratēģijas (MRS) ir politikas satvari, kurus ierosinājušas ES dalībvalstis un trešās valstis, kas atrodas noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā, lai kopīgi risinātu kopējās problēmas un izmantotu iespējas, nosakot kopīgus ilgtermiņa mērķus.

Četras MRS ietver 19 ES dalībvalstis un 9 trešās valstis. Tās ir šādas:

- ES stratēģija Baltijas jūras reģionam (*EUSBSR*, 2009. gads);
- ES stratēģija Donavas reģionam (*EUSDR*, 2011. gads);
- ES stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam (*EUSAIR*, 2014. gads) un
- ES stratēģija Alpu reģionam (*EUSALP*, 2016. gads).

Sākot no 2016. gada, Komisija saskaņā ar vienošanos, kas noslēgta ar Padomi¹, ik pēc diviem gadiem ir publicējusi ziņojumu par minēto četru MRS īstenošanu. Šis ir trešais šāds ziņojums — par periodu no 2018. gada vidus līdz 2020. gada vidum. Tajā ir novērtēta situācija un MRS īstenošanas progress un apsvērti iespējamie turpmākās rīcības virzieni. Ziņojumu papildina Komisijas dienestu darba dokuments, kurā sniegta sīkāka informācija par katru MRS. Abi šie dokumenti ir sagatavoti, balstoties uz informāciju, ko snieguši MRS valstu koordinatori un tematiskie koordinatori (“MRS galvenie īstenotāji”), kā arī eksperti.

Šis ziņojums ir publicēts laikā, kad Eiropas sabiedrību būtiski ietekmē bezprecedenta Covid-19 pandēmijas izraisītā krīze, kurai ir ekonomiska, fiskāla un sociāla rakstura sekas. Komisija ātri reaģēja, ierosinot tūlītējus pasākumus (piem., *CRII* un *CRII+*²) un plašus īstermiņa un vidēja termiņa priekšlikumus, tostarp atveseļošanas instrumentu *Next Generation EU*³. 2020. gada 21. jūlijā Eiropadome panāca vienošanos par *Next Generation EU*.

Līdzko Komisija bija pieņēmusi minētos priekšlikumus, MRS galvenie īstenotāji strādāja, lai attiecīgo stratēģiju kontekstā identificētu atbilstošus līdzekļus un palīdzētu iesaistītajām valstīm reaģēt uz krīzi. MRS sniedz gatavu un operatīvu sadarbības sistēmu, kas ļauj labāk koordinēt darbības, investīcijas un projektus attiecīgo stratēģiju īstenošanas teritorijās. MRS ir starpnozaru stratēģijas, kas iesaista ieinteresētās personas un dažādus pārvaldības līmeņus. Visas šīs pazīmes var būt izšķirīgas, īstenojot tādas ES prioritātes kā, piemēram, Eiropas zaļais kurss⁴, Eiropas digitālā stratēģija⁵, “Ekonomika cilvēku labā”⁶ un “Spēcīgāka Eiropa pasaulē”⁷.

¹ Padomes secinājumi par ES stratēģiju Alpu reģionam (*EUSALP*), 32. punkts:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/eusalp_council_conclusions_27112015.pdf

² Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*) un Papildinātā investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII+*): https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_940.

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lv.

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>.

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people_lv.

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world_lv.

Šim ziņojumam ir divkāršs mērķis. Pirmkārt, tajā ir konstatēts progress MRS īstenošanas gaitā un paustas vēlmes attiecībā uz turpmākiem uzlabojumiem. Otrkārt, tajā ir izskatīta iespējamā MRS attīstība laikposmā pēc Covid-19 krīzes ar mērķi nodrošināt ilgtspējīgu, konkurētspējīgu un sociāli iekļaujošu ekonomikas atveseļošanu. Šajā saistībā ziņojumā ir novērtēta MRS loma, īstenojot jaunās ES prioritātes par zaļu, digitālu un noturīgu nākotni.

2. REZULTĀTI, PROBLĒMAS UN IESPĒJAS

Jau pierādījies, ka minētās četras MRS ir ļoti svarīgas saistībā ar ES prioritāšu 2019.–2024. gadam īstenošanu to aptvertajās teritorijās, jo īpaši saistībā ar tādām prioritātēm kā Eiropas zaļais kurss, Eiropas digitālā stratēģija, “Ekonomika cilvēku labā” un “Spēcīgāka Eiropa pasaulē”.

MRS jo īpaši ir palīdzējušas uzlabot Baltijas jūras vides stāvokli⁸, ūdens stāvokli Donavā un tās pietekās, kā arī Donavas kuģojamību. Tās ir palīdzējušas arī vairot integrētu un ilgtspējīgu jūras zonu un piekrastu pārvaldību Adrijas un Jonijas jūrā un uzlabot ekoloģiskās sasaistes apstākļus Alpu reģionā, ierīkojot zaļo infrastruktūru.

Būtiska loma šo rezultātu sasniegšanā ir bijusi MRS nodrošinātajai platformai, kas paredzēta politikas koordinēšanai starp valstīm un fondiem, nozarēm, pārvaldības līmeņiem un ieinteresētajām personām.

Tomēr, pat ja MRS jau ir devušas nozīmīgus rezultātus, lai to potenciālu īstenotu pilnībā, ir vajadzīgs laiks un drosmīga attieksmes maiņa valstīs, garantējot, ka tās sistemātiski apsver ieguvumus, ko nodrošina kopēja rīcība.

2.1. Galvenie politikas virzieni

Galvenie notikumi kopš iepriekšējā MRS ziņojuma ir i) Donavas un Baltijas jūras stratēģijas rīcības plānu pārskatīšana; ii) Ziemeļmaķedonijas Republikas pievienošanās Adrijas un Jonijas jūras stratēģijai; un iii) visās MRS notiekošais iekļaušanas process, kura mērķis ir attiecīgās prioritātes, kas noteiktas ES finansējuma programmās 2021.–2027. gadam⁹, saskaņot ar MRS.

- i) Pārskatītais Donavas stratēģijas rīcības plāns tika publicēts 2020. gada 6. aprīlī¹⁰. Pārskatīšanas rezultātā šī stratēģija tika saskaņota ar reģiona jaunajām prioritātēm un problēmām un tās darbības tika labāk sasaistītas ar jaunajām ES prioritātēm, piemēram, Eiropas zaļo kurss, MVU, kā arī tūrisms un kultūras mantojums. Baltijas jūras stratēģijas rīcības plāna pārskatīšana turpinās, lai panāktu, ka politikas jomas ir mērķtiecīgākas un racionālākas, un stiprinātu koordināciju. Sagaidāms, ka pārskatītais rīcības plāns tiks publicēts 2020. gadā.
- ii) Attiecībā uz Adrijas un Jonijas jūras stratēģiju — 2020. gada 2. aprīlī Ziemeļmaķedonija tika oficiāli kļuva par devīto valsti, kas piedalās šajā stratēģijā. Ieskaitot Ziemeļmaķedoniju, šajā stratēģijā pašlaik piedalās piecas Rietumbalkānu

⁸ HELCOM ziņojums par Baltijas jūras stāvokli (<http://stateofthebalticsea.helcom.fi/in-brief/summary-of-findings/>) skaidri parāda, ka Baltijas jūras stratēģijas ietvaros līdz šim īstenotie pasākumi, piemēram, barības vielu (nitrātu un fosfora) ieplūdes jūrā samazināšana, piesārņojuma novēršana un bioloģiskās daudzveidības aizsargāšana, ir mainījuši Baltijas jūras vides stāvokli.

⁹ Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA), Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments (NDICI).

¹⁰ SWD(2020) 59 final: <https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final-1.pdf>.

“paplašināšanās” valstis, kas uz vienlīdzīgu nosacījumu pamata darbojas kopā ar četrām ES dalībvalstīm, risinot kopīgus jautājumus.

- iii) Kopš 2018. gada MRS ir ierosinājušas un stiprinājušas iekļaušanas procesu, kas radījis abpusēji noderīgu mijiedarbību starp stratēģiju un programmu izstrādes iestādēm, gatavojot plānošanas dokumentus periodam pēc 2020. gada. Minētais process ir jāturpina, īstenojot šīs stratēģijas 2021.–2027. gadā. Tiek sagaidīts, ka iekļaušana nodrošinās MRS līdzekļus mērķu sasniegšanai, kā arī laika gaitā palielinās programmu ietekmi, pateicoties labākai sadarbībai un koordinācijai. Iekļaušana arī ļaus ES finansējuma saņēmējiem sasniegt labākus rezultātus savā darbībā, vienlaikus palīdzot īstenot MRS stratēģiskos mērķus.

2.2. MRS tematiskās prioritātes un to saikne ar Eiropas zaļo kursu

Lai gan prioritātes nosaka, balstoties uz problēmām un iespējām, kas raksturīgas attiecīgajiem reģioniem, visām četrām MRS ir trīs kopīgas galvenās prioritātes, kas ir plašas un savstarpēji saistītas¹¹: vide un klimata pārmaiņas; pētniecība, inovācija un ekonomiskā attīstība; un savienojamība (transports, enerģētika, digitālie tīkli).

Turpmāk ir sniegta informācija — gan procesu, gan projektu formā — par konkrētiem sasniegumiem šajās trijās prioritāšu jomās kopš iepriekšējā ziņojuma sagatavošanas, kā arī par to saikni ar galvenajām darbībām Eiropas zaļā kursa ietvaros.

Ņemot vērā to, ka šie sasniegumi aptver dažādas nozares un tematus, ar tiem tiek atbalstītas arī šādas prioritātes: “Ekonomika cilvēku labā” un Eiropas digitālā stratēģija.

Vide un klimata pārmaiņas

Galvenās darbības Eiropas zaļā kursa kontekstā ietver piesārņojuma samazināšanu, lai atbrīvotu vidi no toksiskām vielām, un ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu.

MRS īstenošanas rezultātā ir gūti nozīmīgi sasniegumi ūdens kvalitātes jomā, kas ir būtiski Eiropas zaļā kursa galveno darbību kontekstā, kā arī ekoloģiskās sasaistes jomā, kas ir būtiski, lai nodrošinātu bioloģisko daudzveidību.

Piemēram, MRS ir palīdzējušas uzlabot ūdens kvalitāti Baltijas, Adrijas un Jonijas jūrā, nodrošinot attiecīgi labāku to bīstamo vielu pārvaldību, kas nonāk Baltijas jūrā¹², un labāku ūdens kvalitātes uzraudzību Adrijas un Jonijas jūrā¹³. MRS ir palīdzējušas arī uzlabot ūdens stāvokli Donavā, pastiprināti saskaņojot darbības saistībā ar upju baseinu pārvaldības plānošanu un plūdu riska novēršanu¹⁴.

Turklāt MRS ir palīdzējušas attīstīt zaļo infrastruktūru Alpu reģionā, izmantojot izcilas iniciatīvas, kuru mērķis ir pārvērst Alpu valsti un reģionu politisko deklarāciju “Alpu reģiona zaļā infrastruktūra — kopīgiem spēkiem par dabu, cilvēkiem un ekonomiku” (*Alpine green infrastructure – joining forces for nature, people and the economy*)¹⁵ taustāmos rezultātos.

Pētniecība/inovācija un ekonomiskā attīstība

¹¹ Pilnīga informācija par katras MRS visām prioritāšu jomām ir sniegta Komisijas dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim ziņojumam.

¹² <https://www.syke.fi/projects/hazbref>.

¹³ <https://www.adrioninterreg.eu/index.php/2019/08/02/funded-projects-under-s-o-2-2/#toggle-id-3>.

¹⁴ <https://environmentalrisks.danube-region.eu/tisza-ministerial-meeting/>.

¹⁵ <https://www.alpine-region.eu/results/28-alpine-states-and-regions-adopted-political-declaration-%E2%80%9EAlpine-green-infrastructure-%E2%80%93%93>.

Pētniecībai un inovācijai būs centrāla loma, īstenojot Eiropas zaļo kursu.

Šajā ziņā MRS cita starpā atbalsta zināšanu kapitalizāciju un pētniecības rezultātu un inovāciju izplatīšanu, jo īpaši ar centru, kas darbojas Alpu reģionā¹⁶, un Donavas finansējuma koordinācijas tīkla¹⁷ starpniecību. Turklāt MRS veicina pārdomātas specializācijas stratēģijas, atbalstot transnacionālas inovāciju platformas un MVU kopas.

Eiropas zaļā kursa kontekstā svarīga loma ir arī ilgtspējīgai zilajai ekonomikai, jo īpaši ar mērķi mazināt ES zemes resursu pārmērīgu izmantošanu un klimata pārmaiņas.

Šajā ziņā MRS ir atbalstījušas zilās ekonomikas ilgtspējīgu attīstību (līdzīgi kā jūras baseinu stratēģijas¹⁸). Piemēram, tās palīdz vairot zināšanas par zilo bioekonomiku, izmantojot īpašu platformu Baltijas jūras reģionā¹⁹, un uzlabot zināšanu pārneši par zilajām tehnoloģijām Adrijas un Jonijas jūras reģionā²⁰.

Savienojamība

Eiropas zaļā kursa politikas ietvaros tiek mudināts paātrināt pāreju uz ilgtspējīgu un viedu mobilitāti un tīras, drošas un cenas ziņā pieejamas enerģijas piegādi. Šajā ziņā ar MRS ir sasniegti būtiski starpposma mērķrādītāji, piemēram, ilgtspējīga un multimodāla transporta un ilgtspējīgas energoapgādes jomā.

Transporta jomā, piemēram, 2020. gada 30. jūnijā desmit Donavas reģiona transporta ministri atkārtoti apstiprināja apņemšanos īstenot 2014. gada decembrī pieņemto kuģu ceļu atjaunošanas un uzturēšanas ģenerālplānu (*Fairway Rehabilitation and Maintenance Master Plan*)²¹, kas attiecas uz Donavu un tās kuģojamām pietekām. Šis ir būtisks solis saistībā ar to, lai tiktu uzlabots kuģu ceļu stāvoklis vairākos nozīmīgos Donavas apgabalos²², kā arī saistībā ar multimodālo transportu reģionā kopumā.

MRS atbalsta arī transporta koridoru ilgtspējīgu attīstību Baltijas jūras reģionā²³ un sašķidrinātas dabasgāzes (LNG) sadali un piegādi jūras transportam Adrijas un Jonijas jūras reģionā²⁴.

MRS jau ir pierādījušas, ka tām var būt nozīmīga loma attiecībā uz tā saukto divējo zaļo un digitālo pārkārtošanos Eiropas digitālās stratēģijas īstenošanas atbalstam, jo īpaši Alpu reģionā īstenojot stratēģiskas iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt Alpu ciematu viedu, digitālu pārveidi²⁵.

2.3. Piekļuve finansējumam un iekļaušana

¹⁶ <https://www.alpine-region.eu/projects/re-search-alps>.

¹⁷ <https://knowledgesociety.danube-region.eu/working-groups/wg-3-newly-established-danube-funding-coordination-network-dfcn/>.

¹⁸ Atlantijas okeāna reģiona jūrlietu stratēģija (<https://atlanticstrategy.eu/en>), Iniciatīva zilās ekonomikas ilgtspējīgai attīstībai Vidusjūras rietumu reģionā — *WestMED* (<https://www.westmed-initiative.eu/>) un Kopīgā jūrlietu programma Melnās jūras reģionam (<https://blackseablueeconomy.eu/206/common-maritime-agenda-black-sea>).

¹⁹ <https://www.submariner-network.eu/blue-platform>.

²⁰ <https://www.italy-croatia.eu/web/beat/about-the-project>.

²¹ <https://navigation.danube-region.eu/danube-ministers-of-transport-sign-again-conclusions-on-effective-waterway-rehabilitation-and-maintenance/>.

²² <http://www.fairwaydanube.eu/>.

²³ <https://projects.interreg-baltic.eu/projects/scandriaR2act-2.html>.

²⁴ <https://superlng.adrioninterreg.eu/>.

²⁵ <https://www.alpine-space.eu/projects/smartvillages/en/home>.

Tā kā MRS nav piešķirti savi resursi, to īstenošana ir atkarīga no tā, kā tiks komplektēts finansējums no dažādiem avotiem. Tāpēc MRS izdošanās vai neveiksme galu galā ir saistīta ar to spēju nodrošināt, ka ES, valsts, reģionālais un cita veida publiskais un privātais finansējums tiek piešķirts saskaņā ar attiecīgās stratēģijas prioritātēm.

Tāpēc būtisks izaicinājums 2021.–2027. gada periodā būs plašas mazināšana starp MRS vajadzībām un finansējuma iespējām.

Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi) piedāvā ievērojamus finanšu resursus un plašu rīku un tehnisko risinājumu klāstu, kas var palīdzēt nodrošināt sinerģijas un papildināmību. Tomēr koordinācija starp MRS un ESI fondu programmām līdz šim ir bijusi ierobežota un galvenokārt vērsta uz Eiropas teritoriālās sadarbības (*Interreg*) programmām.

Četrām *Interreg* transnacionālajām programmām, kas aptver MRS²⁶, ir bijusi īpaša loma, nodrošinot atbalstu stratēģijām. Tās ir bijušas visredzamākais finansējuma avots MRS projektiem un aktivitātēm, vienlaikus uzturot MRS pārvaldības struktūras, tiesa, atšķirīgā apmērā. Tomēr, neraugoties uz *Interreg* programmu pozitīvo katalizatora lomu, to apmērs nav pietiekams (ļoti ierobežoti budžeti), kā arī tām nav nepieciešamo iezīmju (projektu veidi), lai īstenotu vērienīgos MRS mērķus un prioritātes.

ESI fondu valsts un reģionālās programmas, ņemot vērā to visaptverošo tvērumu un finanšu resursus, varētu — un tām arī vajadzētu — strādāt daudz rezultatīvāk, ciešā sadarbībā ar MRS, tādējādi nodrošinot abpusējus ieguvumus gan attiecībā uz stratēģijām, gan programmām.

ESI fondu valsts un reģionālo programmu prioritātes lielā mērā saskan ar MRS prioritātēm. To 2014.–2020. gada programmu skaits, kuru ietvaros tiek ziņots par atbalstu MRS projektiem, arvien palielinās²⁷, kā norādīts gada īstenošanas ziņojumos, kurus sagatavojušas šo programmu vadošās iestādes²⁸. Tomēr atbilstoša koordinācija ar MRS un starp programmām makroreģionos ievērojami palielinātu šā atbalsta ietekmi.

2014. gadā lielākajā daļā valsts un reģionālo programmu, kas finansētas no ESI fondu līdzekļiem, nebija ņemti vērā MRS mērķi un aktivitātes. Tikai dažās no šīm programmām tika risinātas starpnozaru prioritātes, un starpteritoriju aspekti netika izskatīti gandrīz nevienā programmā.

Sadarbība starp dažādu valstu no ESI fondiem finansētajām valsts un reģionālajām programmām ir jauna koncepcija, kuras īstenošanai ir nepieciešama attieksmes maiņa. Šīs programmas būtībā ir iekšēji noslēgtas, pat ja sadarbība un koordinācija ar citām makroreģiona programmām palielinātu efektivitāti un īstenoto darbību ietekmi. Tāpēc būs svarīgi palielināt informētību par ieguvumiem no sadarbības starp valstīm un reģioniem.

Visu šo iemeslu dēļ no ES līdzekļiem finansēto valsts un reģionālo programmu nākamās paaudzes mobilizēšana joprojām ir vitāli svarīgs MRS uzdevums. Tomēr, lai šāda mobilizēšana notiktu, ārkārtīgi svarīga ir vispārēja politiskā vienprātība, ka fondi būtu jāsaskaņo ar MRS prioritātēm un mērķiem.

²⁶ *Interreg* Baltijas jūra (ERAF, 264 miljoni EUR), *Interreg* Donava (ERAF, 222 miljoni EUR), *Interreg* Adrijas un Jonijas jūra (ERAF un IPA, 99 miljoni EUR), *Interreg Alpine Space* (ERAF, 117 miljoni EUR) starpvalstu sadarbības programmas.

²⁷ Piemēram, ja uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus projektiem ar makroreģionālu nozīmi vai ietekmi piešķirtu papildpunktus.

²⁸ Ziņošanas periodā ESI fondu programmu ietvaros sniegtie dati par atbalstu MRS nav pietiekami konsekventi, lai tos varētu apkopot, tādēļ šie dati būtu jāizmanto piesardzīgi. Sintēze ir sniegta Komisijas dienestu darba dokumentā.

Ierosinātās kohēzijas politikas regulas 2021.–2027. gadam ietver noteikumus, kas izstrādāti ar mērķi veicināt atbalstu MRS projektiem un aktivitātēm, jo sadarbībai starp valstīm un reģioniem vajadzētu kļūt par ierastu praksi. Tomēr, lai kopīgi saskaņotās MRS prioritātes varētu iekļaut 2021.–2027. gada ES finansējuma programmās, ir nepieciešama produktīva un pastāvīga sadarbība starp MRS valsti un tematiskajiem koordinatoriem un valsts un reģionālajām iestādēm, kas ir atbildīgas par šīm programmām.

Pozitīvi signāli jau ir vērojami, spriežot pēc tā, ka dialogs starp MRS un ESI fondu valsts un reģionālo programmu iestādēm kļūst arvien aktīvāks un konstruktīvāks. Visās četrās MRS ir īstenotas iniciatīvas, lai paātrinātu un stiprinātu šo iekļaušanas procesu. MRS galvenie īstenotāji darbojas arvien aktīvāk, popularizējot makroreģionālo sadarbību ar attiecīgajām programmu iestādēm, kā arī paplašinot šo iestāžu darbinieku izpratni par ieguvumiem no sadarbības, lai rastu kopīgas atbildes uz jautājumiem, kuru tvērums pārsniedz valsts un reģionālās robežas. Tas savukārt ļauj ieinteresētajām personām palielināt savu kapacitāti un uzlabot savu sniegumu.

Pašlaik notiek vairākas iniciatīvas ar mērķi uzlabot ESI fondu programmu mobilizāciju, lai atbalstītu minēto stratēģiju mērķus. Makroreģionālie procesi un galvenie/simboliskie projekti un aktivitātes ir noteiktas visās MRS. Tiek veidoti un stiprināti to vadošo iestāžu tīkli, kuras pārvalda ESI fondu programmas, lai veicinātu starpvalstu projektu finansēšanu un īstenošanu. Tiek izskatīti arī šādi priekšlikumi:

- iekļaut MRS galvenos īstenotājus programmu uzraudzības komitejās;
- padarīt projektu idejas īstenojamas, (kopīgi) izstrādājot priekšlikumus un atlasot darbības/projektus finansējuma saņemšanai, un
- saskaņot saturu un darbības, piemēram, organizējot tematiskus vai specifiskus/mērķtiecīgus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus.

Tieši pārvaldītās ES programmas (piem., *LIFE*, *Erasmus*, “Apvārsnis 2020”, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments — EISI) ir vēl viens potenciālā finansējuma avots, jo tās nereti veicina starpvalstu sadarbību. MRS galvenie īstenotāji sniedza vairākus piemērus sinerģijām starp MRS un dažām tieši pārvaldītām ES programmām, jo īpaši *LIFE*, EISI un “Apvārsnis 2020”. Šo sinerģiju stiprināšanai ir nepieciešama katram atsevišķam gadījumam piemērota pieeja, jo tieši pārvaldītās ES programmas aptver visas 27 ES dalībvalstis un nav ģeogrāfiski orientētas.

Visbeidzot, *Interreg*, *IPA* un *NDICI* pārrobežu sadarbības programmas MRS teritorijās arī var dot ievērojamu ieguldījumu MRS mērķu sasniegšanā. Šajā ziņā ļoti svarīga ir cieša sadarbība starp iestādēm, kas ir atbildīgas par šīm programmām, un attiecīgajiem MRS galvenajiem īstenotājiem, sākot no agrīnām programmu sagatavošanas fāzēm un visā to īstenošanas gaitā laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam.

2.4. Pārvaldība un administratīvā rīcībspēja

Attiecībā uz visām četrām MRS pārvaldības struktūras ir izveidotas un darbojas trijos savstarpēji saistītos līmeņos²⁹: politiskajā līmenī, koordinācijas līmenī un īstenošanas līmenī. Tā kā labi funkcionējošai pārvaldības struktūrai ir izšķirīga nozīme saistībā ar to, vai MRS izdosies, vai cietīs neveiksmi, pārvaldības jautājumu pārskatīšana un turpmāka uzlabošana joprojām ir visu stratēģiju centrālais elements, lai nodrošinātu, ka tās atbilst jaunākajiem notikumiem. Pēdējos divos gados ir panākts progress visu četru MRS pārvaldībā un administratīvajā rīcībspējā, un var ziņot par vairākiem ievērojamiem rezultātiem.

²⁹ COM(2014) 284 final, par makroreģionālo stratēģiju pārvaldību.

Saistībā ar Alpu reģiona stratēģiju tika izveidota īpaša darba grupa, lai apsvērtu un ierosinātu priekšlikumus, kā uzlabot pārvaldības efektivitāti. Donavas stratēģijas ietvaros tika izstrādāts dokuments par pārvaldību, kurā paskaidrotas dažādu nozīmīgu dalībnieku lomas, kā arī tika atjaunināts reglaments. Baltijas jūras stratēģijas pārvaldības struktūra pašlaik tiek pārskatīta rīcības plāna pārskatīšanas ietvaros.

Visbeidzot, minētās četras MRS sniedz labus piemērus tam, kā notiek sadarbība starp to īstenošanas struktūrām un daudzpusējām vides pārvaldības struktūrām, kas saistītas ar teritorijām, kuras ietilpst šo stratēģiju tvērumā³⁰.

Politiskais līmenis

Attiecībā uz visām četrām MRS politisko līmeni parasti pārstāv ārlietu ministri un — dažos gadījumos — ministri vai iestādes, kas atbildīgas par ES fondiem. Viņi veic politisko un stratēģisko vadību. Alpu reģiona stratēģijā arī reģionālajām iestādēm ir būtiska loma politikajās un stratēģiskajās diskusijās.

Rotējošās prezidentvalsts loma pieaug visās stratēģijās, jo iesaistītās valstis izprot tās nozīmi, nosakot MRS stratēģisko virzību. Donavas, Adrijas un Jonijas jūras un Alpu stratēģijā ir izveidota prezidentvalstu trijotnes sistēma, un tās loma ir padarīta nozīmīgāka.

Ir svarīgi stiprināt politisko apņemšanos: iesaistīto valstu nacionālajām un reģionālajām iestādēm būtu jāspēj nodrošināt spēcīgāku stratēģisko vadību ministru līmenī, lai mazinātu plaisu starp spēcīgu politisko apņemšanos un administrāciju spēju to īstenot.

Koordinācijas līmenis

MRS koordināciju iesaistīto valstu ietvaros un starp tām veic valstu koordinatori. Kopā viņi darbojas kā saskarne starp politisko līmeni, kuram viņi ziņo par īstenošanu un iesniedz priekšlikumus, un īstenošanas līmeni, kuram viņi sniedz stratēģiskas vadlīnijas. Daudzas iesaistītās valstis ir izveidojušas daudzlīmeņu koordinācijas mehānismus valsts līmenī, un tie sniedz iepriecinošus rezultātus. Tomēr vairāk uzmanības būtu jāpievērš personāla nepārtrauktībai un atbilstoša administratīvā atbalsta nodrošināšanai.

Īstenošanas līmenis

Īstenošanas struktūru (tematisko, prioritāšu, politiskās vadības vai rīcības grupu) loma ir ievērojami pieaugusi, jo tās virza MRS rīcības plānu īstenošanu ikdienā. MRS galvenajiem īstenotājiem ir nepieciešams finansiāls, politisks un administratīvs atbalsts, lai viņi varētu īstenot savus pienākumus. Tāpēc ir jāturpina strādāt, lai nodrošinātu viņiem skaidrus mandātus un reālu spēju pieņemt lēmumus, vienlaikus garantējot, ka viņu rīcībā ir vajadzīgie resursi, tehniskā kapacitāte un prasmes.

Ir ziņots arī par progresu attiecībā uz rīkiem, kas atbalsta MRS īstenošanu. Ir izveidots jaunais *EUSDR* Donavas stratēģijas kontaktpunkts (*DSP*), kas (atkal) darbojas kopš 2018. gada septembra. *EUSAIR* mehānisma kontaktpunkts ir sniedzis atbalstu šīs stratēģijas pārvaldībai un galvenajiem īstenotājiem kopš 2015. gada. 2020. gada februārī *EUSALP* Ģenerālā asambleja nolēma izveidot tehniskā atbalsta struktūru šīs stratēģijas vajadzībām. Baltijas jūras stratēģijas kontekstā arī ir vērojami centieni uzlabot tās administratīvo rīcībspēju, balstoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot citas MRS.

³⁰ Piemēri: reģionālās jūras konvencijas, piem., Barselonas konvencija Adrijas un Jonijas jūras stratēģijai un Helsinku Komisija (*HELCOM*) Baltijas jūras stratēģijai, vai reģionālās kalnu apvidu un upju baseinu stratēģijas, piem., Alpu konvencija Alpu reģiona stratēģijai, *ICPDR* un Karpatu konvencija Donavas stratēģijai.

MRS prezidentvalstis kopā ar Komisiju un ar *INTERACT* programmas atbalstu izstrādā sadarbības tīklus, metodes un rīkus, lai iekļautu MRS ES finansējuma programmās pēc 2020. gada.

Turklāt *INTERACT* ar Komisijas atbalstu turpina veicināt makroreģionu koncepciju, veidojot un konsolidējot tīklus, kas sasaista galvenos īstenotājus dažādās stratēģijās (piem., pārvaldības, transporta, vides vai klimata pārmaiņu jomā), un stiprinot īstenošanas struktūru rīcībspēju.

Pilsoniskā sabiedrība

Daudzlīmeņu un dažādu ieinteresēto personu MRS pārvaldības sistēma pēc definīcijas iesaista dažāda tipa starpvalstu, starpnozaru un starpreģionu dalībniekus dažāda veida aktivitātēs. MRS pieeja ir ļāvusi iesaistīt jaunas ieinteresētās personas, radīt jaunu dinamiku un attīstīt jaunus sadarbības veidus. Visas MRS cenšas iesaistīt pilsonisko sabiedrību darbā tematiskajās jomās. Īstenošanas struktūras arvien vairāk ir saistītas ar pilsonisko sabiedrību. Vietējo kopienu līdzdalība stiprina augšupēju dimensiju MRS darbībā, jo īpaši tajās, kas vērstas uz to, lai MRS procesā palielinātu jaunatnes līdzdalību, kas kļūst arvien nozīmīgāka visās četrās MRS.

Donavas stratēģijā pilsoniskā sabiedrība tiek iesaistīta, izmantojot platformas, kas balstītas uz līdzdalīgu plānošanu, kopienu veidošanu un iespēju nodrošināšanu. Pilsoniskās sabiedrības pārstāvji ir svarīgi partneri tā saukto pilsoniskās līdzdalības dienu īstenošanā — 2019. gadā Donavas līdzdalības dienā piedalījās vairāk nekā 1000 cilvēku.

Baltijas jūras stratēģijā pilsoniskās sabiedrības pārstāvji — galvenokārt no augstākās izglītības un pētniecības iestādēm — ir iesaistīti daudzos projektos un aktivitātēs. Tomēr ir iespējams vairāk iesaistīt uzņēmējus, NVO un jauniešus.

EUSAIR ieinteresēto personu platforma jau darbojas, un Alpu reģiona stratēģijā ir sāktā digitālās līdzdalības platformas izstrāde, lai atbalstītu ilgtspējīgu iniciatīvu izplatīšanu un ieinteresēto personu iesaisti no pilsoniskās sabiedrības.

Tādējādi pilsoniskās sabiedrības organizāciju loma ir pieaugusi, un tas būtu jāveicina arī turpmāk.

2.5. Uzraudzība un novērtēšana

MRS sniegto rezultātu skaits ir ievērojams, sākot no ietekmes iekšējās rīcībspējas kontekstā un sadarbības un koordinācijas procesiem starp valstīm un reģioniem līdz konkrētu starpvalstu projektu un aktivitāšu īstenošanai vai veicināšanai. Tomēr praksē ir grūti izmērīt šos sasniegumus un ziņot par tiem.

Pašlaik tiek īstenotas iniciatīvas, lai attīstītu uzraudzības sistēmas, jo īpaši vienojoties par indikatoriem un mērķrādītājiem attiecībā uz rīcības plānos ietvertajām prioritātēm.

Ir nepieciešams turpmāks darbs, lai atspoguļotu MRS sniegto rezultātu sarežģītību, tostarp būtisku institucionālo un rīcībspējas attīstību starp valstīm un ieinteresētajām personām. Visaptverošs uzraudzības mehānisms palīdzētu arī uzturēt politisko atbalstu un ļautu galvenajiem īstenotājiem labāk izprast katras stratēģijas trūkumus un priekšrocības.

Interreg ESPON programmā ir attīstīts uzraudzības rīks — Eiropas teritoriālās uzraudzības sistēma (*ETMS*) —, kas izstrādāts, lai cita starpā apkalpotu arī MRS. Šis rīks sniedz teritoriālo informāciju MRS galvenajiem īstenotājiem un citām ieinteresētajām personām.

2.6. Komunikācija

Pēdējie Eirobarometra dati (par 2019. gada oktobri) uzrāda, ka ES sabiedrībā ir vērojama arvien lielāka interese par minētajām četrām MRS, visticamāk, pateicoties tam, ka ziņošanas periodā ievērojami pieauga komunikācijas aktivitātes. Katrā MRS jau ir izveidota struktūra, kas pilnībā darbojas, lai palielinātu ieinteresēto personu un indivīdu informētību (*EUSBSR: Let's communicate*; *EUSDR: Donavas stratēģijas kontaktpunkts*; *EUSAIR: mehānisma kontaktpunkts*; un *EUSALP: AlpGov*). Saistībā ar visām MRS ir izveidotas īpašas tīmekļa vietnes, aktīvi sociālo mediju konti un biļeteni, kuru abonētu skaits palielinās. Adrijas un Jonijas jūras un Donavas stratēģijām jau ir kopīgi komunikācijas plāni, lai nodrošinātu, ka komunikācijas aktivitātes un vēstījumi ir saskaņoti. Alpu reģiona stratēģijas iniciatīva *Pitch.Your.Project*³¹ ļauj jauniešiem tieši līdzdarboties stratēģijas īstenošanā.

Uz valsts iestādēm, finansējuma programmām un sabiedrību vērstu nacionālo un makroreģionālo pasākumu skaits pēdējos divos gados ir acīmredzami pieaudzis. Ikgadējie forumi, kurus atbalsta arī Komisijas *MEDIA* programma, ir galvenie MRS gada pasākumi un piesaista ievērojamu dalībnieku skaitu. Augsta līmeņa politiku līdzdalība ikgadējos forumos ir ļoti svarīga, lai palielinātu plašsaziņas līdzekļu interesi.

Vidusjūras piekrastes un makroreģionālo stratēģiju nedēļa (*Mediterranean Coast and Macro-Regional Strategies Week*) ir vēl viens svarīgs pasākums, kas pulcina visu četru MRS galvenos īstenotājus. Ir pierādījies, ka šī Slovēnijas vadītā iniciatīva ir veiksmīgs rīks, kas ļauj sasniegt gan nacionālos plašsaziņas līdzekļus, gan plašāku sabiedrību.

2020. gada februārī MRS nedēļa pirmo reizi tika organizēta Briselē, lai apvienotu dažādas sanāksmes un seminārus, kas bija veltīti katrai MRS. MRS ieinteresētās personas novērtēja šo nedēļu atzinīgi — kā iespēju apmainīties ar pieredzi un koordinēt darbību starp stratēģijām, apmainīties ar viedokļiem ar ES institūciju pārstāvjiem un vairo izpratni.

Valstu līmenī visas stratēģijas ir pastiprinājušas izpratnes veidošanas pasākumus, taču būs nepieciešams turpmāks darbs. Lai gan pašlaik visu četru stratēģiju darba valoda ir angļu, būtu jāveicina saziņa ar sabiedrību iesaistīto valstu valodās.

3. TURPMĀKĀ DARBĪBA

Makroreģionālā sadarbība ir spēcīgs rīks, kas paredzēts tam, lai atbalstītu ekonomisko, sociālo un teritoriālo attīstību un integrāciju un veicinātu labas attiecības ar kaimiņvalstīm.

Pēc vairāk nekā 10 gadu īstenošanas MRS ir ES teritoriālās sadarbības rīku kopuma neatņemama sastāvdaļa, kaut arī to potenciāls vēl nav pilnībā īstenots.

Pasaule strauji mainās, un MRS vajadzētu sekot jaunajām prioritātēm. Lai MRS varētu turpināt sniegt risinājumus kopīgām problēmām, ir svarīgi, lai tās regulāri tiktu pārskatītas un atjauninātas. Tām ir jānodrošina līdzsvars starp reaģēšanu uz jaunām vajadzībām un prioritātēm un darba nepārtrauktību, lai panāktu taustāmus rezultātus.

Covid-19 krīze, Eiropas zaļais kurss un Eiropas digitālā stratēģija

Tiklīdz kļuva skaidra Covid-19 uzliesmojuma ietekme, MRS valstu koordinatori uzņēmās iniciatīvas, lai apsvērtu, kā MRS varētu palīdzēt iesaistītajām valstīm pārvarēt šo krīzi, īstenojot koordinētas darbības. Tas, cik liela varētu būt MRS loma, kļuva skaidrāks, pateicoties Komisijas īstenotajām iniciatīvām, jo īpaši tās ierosinātajam *Next Generation EU* atveseļošanas plānam.

MRS koordinācijas struktūru pārstāvji tikās, lai apspriestu darbības, kuras varētu veikt katras MRS ietvaros, lai palīdzētu iesaistītajām valstīm un reģioniem atgūties un īstenot vidēja

³¹ <https://www.alpine-region.eu/pitch-your-project-2020>.

termiņa un ilgtermiņa ekonomisko atbildes reakciju. Turklāt četru minēto MRS prezidentvalstu pārstāvji tikās 2020. gada 17. jūnijā, lai identificētu potenciālos tematus, kuri būtu aktuāli visām MRS un kuros pastiprināta sadarbība starp MRS varētu palīdzēt īstenot makroreģionu ilgtspējīgu un noturīgu atveseļošanu, vienlaikus atbalstot Savienības zaļās un digitālās prioritātes.

Pēc MRS valstu koordinatoru sākotnējām iniciatīvām katras stratēģijas politiskajam līmenim tagad būtu jānodrošina MRS galvenie īstenotāji koordinēt viņu centienus ar visām būtiskajām ieinteresētajām personām makroreģionā jomās, kurās MRS ir apliecinājusi savu pievienoto vērtību. Tam būtu jāietver arī MRS loma Eiropas zaļā kursa un Eiropas digitālās stratēģijas īstenošanā, jo tie ir Eiropas izaugsmes stratēģijas stūrakmeņi, kā arī tādās jomās kā ilgtspējīgs tūrisms, MVU starpvalstu kopas un veselība.

Iekļaušana un īstenošana

Process, kura mērķis ir saskaņot 2021.–2027. gada valsts un reģionālās ES finansējuma programmas ar attiecīgajām MRS prioritātēm (iekļaušana), ir veiksmīgi jāpabeidz. Tas ir vitāli svarīgi, lai MRS varētu sasniegt savus ekonomiskos, sociālos un teritoriālos mērķus un lai tiktu uzlabota programmu efektivitāte un palielināta to ietekme, īstenojot sadarbības un darbību koordinēšanas pasākumus makroreģionos. Šajā nolūkā:

- MRS galvenajiem īstenotājiem un par 2021.–2027. gada ES finansējuma programmām atbildīgajām valsts un reģionālajām iestādēm būtu jāpastiprina savi centieni pirms programmu pabeigšanas;
- lai nodrošinātu 2021.–2027. gada ES finansējuma programmās iekļauto MRS prioritāšu rezultatīvu īstenošanu makroreģionos, attiecībā uz katru MRS būtu jāizveido atbilstoši programmu (pārvaldošo) iestāžu tīkli. Šiem tīkliem ir centrāla loma, un tiem būtu jābūt labi strukturētiem, lai tie varētu darboties 2021.–2027. gada periodā un pēc tā. Šie tīkli nodrošinās tikšanās forumu programmu (pārvaldošajām) iestādēm, lai tās varētu strādāt kopā ar MRS galvenajiem īstenotājiem, koordinēt to attiecīgajās programmās iekļauto MRS pasākumu īstenošanu un veicināt sadarbību starp programmām, tā panākot gaidīto makroreģionālo ietekmi. Šādu tīklu pirmie piemēri Baltijas jūras un Donavas reģionos jau sniedz iepriecinošus rezultātus.

Piekluve Komisijas tieši pārvaldītam finansējumam

MRS valstu un tematiskajiem koordinatoriem būtu jānodrošina attiecīgie projektu virzītāji (piem., makroreģiona dalībnieki) piedalīties konkursa mehānismos (piem., uzaicinājumos iesniegt projektu priekšlikumus), ko publicē tieši pārvaldītie ES instrumenti (piem., “Apvāršnis Eiropa”, programma “Digitālā Eiropa”, LIFE, Erasmus, Vienotā tirgus programma³²).

Lai maksimāli palielinātu panākumu izredzes, MRS valstu un tematiskajiem koordinatoriem būtu jāveicina un jāatvieglo piekluve valsts un reģionu līmeņa zinātībai, lai atbalstītu augstas kvalitātes priekšlikumu izstrādi saistībā ar uzaicinājumiem iesniegt projektu priekšlikumus.

MRS pārvaldība

Politiskajam līmenim būtu jāpastiprina sava loma MRS vadībā:

- sniedzot spēcīgas stratēģiskās vadlīnijas;
- nodrošinot saskaņotību starp MRS un citām teritoriālām/nozaru valsts un starpvalstu stratēģijām un politikas virzieniem;

³² Balstoties uz patreizējiem Komisijas programmu priekšlikumiem 2021.–2027. gadam.

- nodrošinot, ka visiem MRS valstu un tematiskajiem koordinatoriem ir attiecīgs pilnvarojums, skaidrs mandāts un pietiekami resursi;
- stiprinot daudzlīmeņu pārvaldību, produktīvi iesaistot reģionālās/vietējās ieinteresētās personas, pilsonisko sabiedrību, tostarp jauniešus, MRS īstenošanā.

Ir pierādījies, ka ikgadējās ministru / politiskā līmeņa sanāksmes, kas notiek līdztekus ikgadējam forumam, ir vērtīga paraugprakse un ka būtu jāapsver iespēja rīkot tās visās MRS. Ikgadējās ministru sanāksmes ir ļoti noderīgas, lai nodrošinātu pārskatatbildību, pieņemtu politiskus lēmumus un sniegtu stratēģiskās vadlīnijas, piemēram, pieņemot ministru/politiskas deklarācijas. Valstu un tematiskajiem koordinatoriem būtu jābūt pilnvarotiem īstenot pieņemtos lēmumus un ziņot par sasniegumiem nākamajā ikgadējā ministru sanāksmē.

Balstoties uz pieredzi, kas gūta Donavas un Adrijas un Jonijas jūras stratēģijās, visām MRS būtu nepieciešama tādas tehniskā atbalsta struktūras palīdzība, kas būtu atbildīga par šādiem uzdevumiem: atbalsta sniegšana rotējošajām prezidentvalstīm un darbības nepārtrauktības nodrošināšana; komunikācijas pasākumu īstenošana; atbalsta sniegšana tematiskajiem koordinatoriem un vadības grupām; koordinācijas nodrošināšana MRS ietvaros un starp tām, kā arī ar jūras baseinu stratēģijām; programmu (pārvaldošo) iestāžu un MRS galveno īstenotāju tīklu veicināšana; un uzraudzības un izvērtēšanas koordinēšana. Tehniskā atbalsta struktūrai būtu nepieciešams stabils finansējuma avots, lai nodrošinātu nepārtrauktību. *Interreg* starptautiskās sadarbības programmām, kas aptver MRS teritoriju (Baltijas jūru, Donavas reģionu, Adrijas un Jonijas jūru, Alpu reģionu), būtu jāieņem vadošā loma.

Ieinteresēto personu un sabiedrības informēšana par MRS ir ārkārtīgi svarīga. Darbs šajā jomā būtu jāturpina un jāpaplašina MRS ietvaros un starp tām, īstenojot mērķtiecīgāku komunikāciju, izmantojot sinerģijas, uzlabojot koordināciju un saskaņošanu.

MRS loma ES paplašināšanās politikā

Ciešākas sinerģijas ar paplašināšanās procesu ir ļoti nozīmīgas, lai atbalstītu ES perspektīvu attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm saskaņā ar ES prioritāti “Spēcīgāka Eiropa pasaulē” un jauno paplašināšanās metodiku³³.

Politiskā līmenī viedokļu apmaiņa un sadarbība būtu jāīsteno, izmantojot tādas augsta līmeņa iniciatīvas reģionā kā ES un Rietumbalkānu samiti un citas reģionālās sadarbības iniciatīvas. Tas palīdzēs novērst pārklāšanos, ļaus labāk koordinēt un pastiprināt reģionālo sadarbību ar galīgo mērķi spēcīgāk pozitīvi ietekmēt reģiona iedzīvotāju dzīvi.

Pašreizējā Rietumbalkānu valstu iesaiste uz vienlīdzības pamata Donavas un Adrijas un Jonijas jūras stratēģijās būtu jāveicina arī turpmāk, tostarp nodrošinot šo valstu produktīvu līdzdalību divējās zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanā. Iesaistīto Rietumbalkānu valstu iestādēm būtu jāatvēr pietiekami resursi, lai tās varētu rezultatīvi piedalīties MRS pārvaldības un īstenošanas struktūru darbībā.

4. SECINĀJUMI

Pašreizējos ārkārtas apstākļos, kurus izraisījusi Covid-19 pandēmija un no tās izrietošā ekonomikas krīze, sadarbība starp valstīm un reģioniem ir nepieciešama vairāk nekā jebkad agrāk. Krīzei ir ekonomiskas, fiskālas un sociālas sekas, ko neviena valsts nevar atrisināt vienatnē. ES nodrošina novatoriskus rīkus un ārkārtas finanšu līdzekļus, lai “reaģētu un atveseļotos”: īstermiņā, lai reaģētu uz kaitējumu, ko Eiropai nodarījusi pandēmija, un to novērstu; vidējā termiņā / ilgtermiņā, lai atveseļotos, investējot zaļā, digitālā, noturīgā un

³³ COM(2020) 57 final: Pievienošanās procesa uzlabošana — ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem.

sociāli iekļaujošā ekonomikā. Pēckrīzes atveseļošanās ir lieliska izdevība veidot nākotnes Eiropu.

Šajā kontekstā MRS ir būtiska loma, palīdzot iesaistītajām valstīm un reģioniem novērst ekonomikas krīzi, koordinēti īstenojot tādas ES prioritātes kā Eiropas zaļais kurss, Eiropas digitālā stratēģija, “Ekonomika cilvēku labā” un “Spēcīgāka Eiropa pasaulē”. Īpaša uzmanība ir jāpievērš tādām jomām kā ilgtspējīgs tūrisms, atbalsts MVU, starptautiska inovācija.

Tagad dalībvalstīm ir unikāla iespēja veicināt attiecīgo MRS prioritāšu iekļaušanu 2021.–2027. gada ES valsts un reģionālajās programmās (ESI fondi, ELFLA, IPA, NDICI). Tas ir ļoti svarīgi, lai garantētu programmu un MRS koordinētu īstenošanu makroreģionos.

Lai MRS varētu dot būtisku ieguldījumu vidēja termiņa / ilgtermiņa ekonomikas atveseļošanā un iesaistīto valstu labklājības nodrošināšanā, ir jāuztur spēcīgāka politiskā līdzdalība un virzība.

Papildinājums. ES makroreģionālo stratēģiju karte

